

Rīgā
30.06.2026. Nr.4-7-3/3281

Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisijai
Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013
sprk@sprk.gov.lv

Par grozījumiem Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā

Akciju sabiedrība "Gaso" (turpmāk – Gaso) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) 2026. gada 15. jūnijā publicēto konsultāciju dokumentu (turpmāk – Konsultāciju dokuments) par grozījumiem "Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā" (turpmāk - Metodika). Gaso ir izvērtējusi Konsultāciju dokumentu un Metodikas piemērošanas praksi un ir identificējusi vairākus aspektus, kuru precizēšana un pilnveidošana veicinātu skaidrākas, saprotamākas un prognozējamākas regulatīvās vides veidošanu. Lai kopā ar Regulatoru sasniegtu mērķi: skaidrs un saprotams regulējums, Gaso vēlas iesaistīties Metodikas pilnveidošanas procesā, kā rezultātā zemāk norāda sagatavotos priekšlikumus un komentārus Metodikas grozījumiem, kuru mērķis ir uzlabot regulējuma interpretāciju, piemērošanas konsekvenci un tiesisko noteiktību.

1. Ņemot vērā, ka Metodikas 23.6. un 23.7. punkts paredz regulatīvajā periodā veikt korekcijas par iepriekšējā regulatīvā perioda mēnešiem, par kuriem, veicot regulatīvā rēķina aprēķinu iepriekšējā regulatīvā periodā tika izmantotas prognozes, regulatīvā rēķina atlikums, uzsākot jaunu regulatīvo periodu, nekad nebūs nulle. Līdz ar to Gaso lūdz izslēgt Metodikas 22. punktā noteikto: *"Uzsākot jaunu regulatīvo periodu, regulatīvā rēķina atlikums tiek noteikts vienāds ar nulli eiro"*.

2. Regulatīvā perioda pēdējā tarifu perioda faktiskās efektivitātes izmaksas nav pilnībā zināmas brīdī, kad tiek sagatavots un apstiprināts nākamā regulatīvā perioda tarifu projekts, tādēļ tarifu aprēķinos tiek izmantotas prognozētās efektivitātes izmaksas, kas var atšķirties no faktiskajiem rezultātiem. Gaso lūdz papildināt Metodiku ar šādu punktu: ***"23.8. Regulatīvajā rēķinā par pirmo tarifu periodu sadales sistēmas operators uzskaita starpību starp prognozētajām un faktiskajām efektivitātes izmaksām par iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējo tarifu periodu, kā arī papildu efektivitātes izmaksas par iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējos mēnešos īstenoto efektivitātes pasākumu rezultātā"***.

Regulatīvajam rēķinam būtu jākalpo kā korekcijas instrumentam, kas ļauj izlīdzināt atšķirības starp plānotajiem un faktiskajiem rādītājiem pēc tam, kad ir pieejama auditēta informācija par attiecīgo periodu, tādējādi nodrošinot taisnīgu izmaksu sadalījumu starp sistēmas operatoru un sistēmas lietotājiem. Šāds Metodikas precizējums novērstu interpretāciju, ka sistēmas operatora tiesības saņemt kompensāciju par iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējā tarifu periodā faktiski

īstenotajiem efektivitātes pasākumiem attiecas tikai uz atsevišķiem mēnešiem, nevis uz visu attiecīgo tarifu periodu.

3. Gaso priekšlikums par grozījumiem Metodikas definīcijās.

Ņemot vērā, ka Metodika nesatur skaidri formulētu efektivitātes jēdziena definīciju un efektivitātes mērīšanas kritērijus, kas apgrūtina rezultātu interpretāciju, kā arī nav skaidrs tās novērtēšanas ietvars. Gaso lūdz papildināt Metodiku ar skaidru efektivitātes definīciju, kas nodrošinātu vienotu izpratni par efektivitātes interpretāciju, kā arī Gaso aicina izstrādāt efektivitātes novērtēšanas vadlīnijas, lai veicinātu rezultāta salīdzināmību, precizētu vērtēšanas kritērijus un nodrošinātu atbilstošus stimulus komersantiem, tādejādi nodrošinot ieguvumu arī dabasgāzes sadales sistēmas lietotājiem.

4. Gaso priekšlikums par Metodikas ietvara precizēšanu.

Spēkā esošā Metodika paredz sistēmas operatoram pienākumu sasniegt noteiktu izmaksu efektivitātes līmeni katrā regulatīvajā periodā. Tomēr situācijās, kad operators iepriekšējā regulatīvajā periodā ir sasniedzis augstāku izmaksu efektivitāti, nekā to paredzējis Regulators, šis papildu efektivitātes ieguvums praksē netiek ņemts vērā, nosakot obligātās efektivitātes prasības nākamajam regulatīvajam periodam.

Gasu jau 2025. gadā norādīja uz šo problēmu Metodikas grozījumu apstiprināšanas procesā un atkārtoti uzsver, ka iepriekšējos periodos sasniegtā virsefektivitāte ir jāņem vērā, nosakot obligātās efektivitātes apmēru nākamajos regulatīvajos periodos.

Lai nodrošinātu samērīgu, taisnīgu un uz faktiskajiem rezultātiem balstītu efektivitātes noteikšanu nākamajiem regulatīvajiem periodiem, Gaso lūdz papildināt Metodiku ar 10.¹ punktu šādā redakcijā: “10.¹ Iesniedzot regulatoram pamatojumu, operatoram ir tiesības nepiemērot izmaksu efektivitātes koeficientu nākamajam regulatīvajam periodam, ja operators iepriekšējos regulatīvajos periodos ir īstenojis būtiskus efektivitātes un izmaksu optimizācijas pasākumus un turpmākais izmaksu samazinājums varētu ietekmēt sistēmas operatora sniegto pakalpojumu kvalitāti, tīkla drošību un finanšu stabilitāti ” un 10.² punktu šādā redakcijā: “10.² Ja iepriekšējā regulatīvajā periodā tika īstenoti efektivitātes uzlabošanas pasākumi, kuru būtiskākā ietekme uz izmaksu samazinājumu rodas esošajā regulatīvajā periodā, sistēmas operatoram ir tiesības šīs metodikas 28. punktā minētajā kārtībā samazināt regulatīvā rēķina atlikumu par esošajā regulatīvajā periodā faktiski sasniegto izmaksu ietaupījuma apmēru, kas radies iepriekšējā regulatīvajā periodā īstenoto efektivitātes pasākumu rezultātā”. Ar esošo regulatīvo periodu šīs normas izpratnē saprot regulatīvo periodu, kas ir spēkā brīdī, kad tiek veikts regulatīvā rēķina gala aprēķins. Vienlaikus Gaso lūdz papildināt Metodiku ar papildus punktu šādā redakcijā: “28.4. faktiski sasniegto izmaksu ietaupījuma apmēru esošajā regulatīvajā periodā, kas radies iepriekšējā regulatīvajā periodā īstenoto efektivitātes pasākumu rezultātā”.

Piedāvātie grozījumi novērstu situāciju, kurā sistēmas operators par iepriekšējā periodā sasniegtiem papildu efektivitātes uzlabojumiem faktiski nonāk nelabvēlīgākā situācijā, saskaroties ar proporcionāli augstākām efektivitātes prasībām nākamajā periodā. Šāds regulējums saglabātu sistēmas operatora motivāciju arī turpmāk īstenot izmaksu optimizācijas pasākumus, vienlaikus nodrošinot, ka lietotāji turpina gūt labumu no sistēmas operatora iepriekš īstenotajiem efektivitātes pasākumiem. Turklāt šāda pieeja atbilstu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2009/73/EK

41. panta 8. punktā nostiprināto principu, saskaņā ar kuru Regulatoram nosakot vai apstiprinot tarifu, ir jāņem vērā sadales sistēmas operatora individuālie darbības rādītāji pagātnē.

4.1. Papildus Gaso lūdz sniegt detalizētu skaidrojumu par Regulatora pausto viedokli Dabaszāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikas grozījumu projekta saskaņošanas procesā, ka *“sistēmas operatoram ir pienākums nodrošināt sistēmas darbības drošību, uzticamību un noteikto kvalitātes prasības atbilstoši izsniegtās licences nosacījumiem. Līdz ar to efektivitātes pasākumu īstenošana nedrīkst pasliktināt pakalpojuma kvalitāti vai apdraudēt sistēmas nepārtrauktu un drošu darbību. Gadījumā, ja komersants iepriekšējos regulatīvajos periodos jau ir veicis efektivitātes pasākumus un regulatīvā perioda ietvaros nerod papildu iespējas efektivitātes uzlabošanai, tas nevar kalpot par pamatu atteikumam izpildīt noteikto efektivitātes prasību. Šādā situācijā komersantam ir pienākums nodrošināt attiecīgā efektivitātes apmēra sasniegšanu, sasniedzamo efektivitāti sedzot no savas peļņas, vienlaikus nepazeminot sniegtā sabiedriskā pakalpojuma drošību un kvalitāti”*.

4.2. Gaso lūdz Regulatoru norādīt konkrētas tiesību normas, no kurām izriet pienākums segt objektīvi nesasniedzamu efektivitātes apmēru no komersanta peļņas, kā arī skaidrot, kā minētā pieeja ir savienojama ar administratīvo tiesību principiem, tostarp tiesiskās paļāvības, samērīguma, vienlīdzības un tiesību uz īpašumu aizsardzības principiem. Papildus lūdzam skaidrot, kā Regulatora paustais viedoklis ir savienojams ar normatīvajos aktos nostiprināto principu, ka regulējamam komersantam ir jābūt iespējai saņemt Metodikā paredzēto kapitāla atdevi par regulēšanas aktīvu bāzē ieguldīto kapitālu. Ja Regulatora ieskatā šādā situācijā komersantam var tikt liegtas tiesības uz pilnu Metodikā paredzēto kapitāla atdevi, Gaso lūdz norādīt konkrētu tiesisko pamatu šādam ierobežojumam.

4.3. Papildus Gaso lūdz Regulatoru skaidrot, vai un kā ir izvērtēti riski, kas var rasties, kritiskās infrastruktūras komersantam sedzot sasniedzamo efektivitāti no savas peļņas. Jo īpaši lūdzam skaidrot, vai ir veikts izvērtējums par to, kā tas var ietekmēt kritiskās infrastruktūras darbības nepārtrauktību, drošību, investīciju spēju un infrastruktūras uzturēšanas kvalitāti ilgtermiņā.

5. Lai novērstu atšķirīgu interpretāciju par Regulatora noteiktās obligātās izmaksu efektivitātes piemērošanu, Gaso lūdz papildināt Metodikas 29.punktu ar šādu teikumu: *“Par Metodikas 10. punktā noteiktās obligātās izmaksu efektivitātes apmēru sistēmas operatoram nav jāiesniedz pamatojošie dokumenti, jo obligātais izmaksu samazinājums tiek piemērots pēc tam, kad sistēmas operators ir iesniedzis un Regulators ir izvērtējis ekonomiski pamatotās ekspluatācijas un kapitāla izmaksas”*. Vienlaikus Gaso informē, ka ir nosūtījis papildus vēstuli Regulatoram ar jautājumiem saistībā ar efektivitāti.

6. Gāso iebilst pret piedāvāto Metodikas 5. punkta redakciju un kategoriski nepiekrīt Regulatora piedāvātajam precizējumam, jo piedāvātais regulējums rada tiesiskās noteiktības trūkumu – tarifu projekta sagatavošanas termiņš kļūst nenoteikts un atkarīgs no regulatora pieprasīto precizējumu apjoma un biežuma. Šāda pieeja nav samērīga, jo Metodikā jau ir noteikts pietiekams trīs mēnešu termiņš izmaksu attiecināšanas modeļa izvērtēšanai. Papildus termiņa pārrēķināšana pēc katra precizējuma var kavēt jaunā tarifu projekta iesniegšanu un attiecīgi ietekmēt jaunā tarifa apstiprināšanas un spēkā stāšanās datumu, kā arī apgrūtina sistēmas operatora spēju savlaicīgi plānot savu darbību. Vienlaikus šāds regulējums var negatīvi ietekmēt arī sabiedrības intereses, jo rada

nenoteiktību attiecībā uz jauno tarifu spēkā stāšanās laiku un var aizkavēt savlaicīgu un prognozējamu tarifu piemērošanu lietotājiem.

6.1. Papildus Gaso lūdz sniegt skaidrojumu par šāda piedāvātā Metodikas precizējuma iekļaušanas mērķi un nepieciešamību, kas potenciāli atliktu jaunā tarifa projekta iesniegšanu vēl uz trīs mēnešiem gadījumā, ja Regulators būs pieprasījis veikt precizējumus izmaksu attiecināšanas modeli.

6.2. Vienlaikus Gaso lūdz skaidrot, kādēļ Regulatoram izmaksu attiecināšanas modeļa saskaņošanai ir nepieciešams trīs mēnešu termiņš. Gaso vērš uzmanību, ka izmaksu attiecināšanas modeļa iesniegšanas brīdī Regulatora rīcībā vēl nav ne jaunā tarifa aprēķinā iekļaujamās izmaksas, ne arī jauno tarifu vērtības eiro izteiksmē. Lūdzam skaidrot, kādi konkrēti aspekti tiek vērtēti izmaksu attiecināšanas modeļa saskaņošanas posmā un kāpēc šādas izvērtēšanas veikšanai ir nepieciešams trīs mēnešu termiņš.

Gasu vērš uzmanību, ka Metodikā noteiktajiem termiņiem jābūt skaidriem un nepārprotamiem, lai sistēmas operators varētu savlaicīgi plānot jaunā tarifa projekta sagatavošanu un iesniegšanu, nodrošinot, ka plānotais tarifs var stāties spēkā attiecīgajam tarifu periodam paredzētajā laikā.

7. Gaso iebilst pret piedāvāto Metodikas grozījumu 21.² punkta redakciju. Gasu ieskatā piedāvātā redakcija nav pietiekami skaidra, jo no tās nav nepārprotami secināms, kādas izmaksas būtu attiecināmas uz komunikācijas un sabiedrības informēšanas izmaksām. Lietotāju un sabiedrības informēšanas darbībām var būt plašs tvērums, tostarp tās var ietvert informācijas izvietojumu un uzturēšanu tīmekļvietnē, lietotāju informēšanu par būtiskām izmaiņām vai aktualitātēm, sabiedrības, tostarp bērnu, izglītošanu par dabasgāzes drošības jautājumiem, kā arī citas ar lietotāju informēšanu saistītās darbības. Līdz ar to piedāvātā redakcija var radīt atšķirīgas interpretācijas par to, kuras izmaksas ir iekļaujamās noteiktajā ierobežojumā.

Ja Regulatora mērķis ir attiecināt minēto ierobežojumu tikai uz tādām izmaksām, kas grāmatvedībā tiek uzskaitītas kā reklāmas vai mārketinga izmaksas, Gasu piedāvā svītrot no punkta redakcijas otro teikumu un papildināt ar precizējumu, ka ierobežojums attiecas tikai uz izmaksām, kas grāmatvedībā tiek uzskaitītas kā reklāmas vai mārketinga izmaksas.

Vienlaikus Gasu kategoriski nepiekrīt Regulatora piedāvātai izmaksu robežai 0.2% no vidējām ekspluatācijas izmaksām, kas tiek piedāvāta iekļaut Metodikas Grozījumu projektā. Gasu uztur iepriekš pausto viedokli, kas tika arī sniegts Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas grozījumu projekta ietvaros, un pozitīvi vērtē, ka Regulators atzīst iespēju dažādām regulējamām nozarēm noteikt atšķirīgus komunikācijas izmaksu sliekšņus, ņemot vērā konkrētā pakalpojuma specifiku, izmaksu struktūru un informēšanas pienākumu apjomu. Gasu izvērtēja potenciālo komunikāciju un sabiedrības informēšanas izmaksu apjomu nākotnē un piedāvā palielināt šo robežu uz 0,5%.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Gasu lūdz Metodikas 21.² punkta redakcijas grozījumus izteikt šādā redakcijā: *“21.² Sadales sistēmas operatora pirkto ārpakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar komunikāciju un sabiedrības informēšanu, nevar pārsniegt 0,5% no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām. Par komunikāciju un sabiedrības informēšanas izmaksām šā punkta izpratnē ir uzskatāmas tikai tās izmaksas, kas grāmatvedībā tiek uzskaitītas kā reklāmas vai mārketinga izmaksas”*.

8. Par Metodikas grozījumu punktā 21.³ minētām Ārpakalpojuma izmaksu vērtēšanas vadlīnijām (turpmāk - Vadlīnijas). Gaso atzinīgi novērtē Vadlīniju ieviešanu un pilnveidošanu, ja vien Vadlīnijas ir skaidrojošs un metodisks dokuments, kura mērķis ir veicināt vienotu normatīvā regulējuma izpratni un piemērošanu. Tomēr, ņemot vērā, ka Vadlīnijas nav ārējs normatīvais akts, tām nevajadzētu noteikt komersantiem papildu prasības, kas var radīt papildus administratīvo slogu, kas neizriet no spēkā esošā tiesiskā regulējuma. Gaso iebilst pret Vadlīnijās noteikto iesniedzamo dokumentu un informācijas apjomu un detalizāciju, un uzskata, ka pieprasītās informācijas apjoms, kuru būs jāiesniedz vienlaikus ar jauno tarifu projektu, ir neskaidrs, pārmērīgs attiecībā pret vērtēšanas mērķi un rada nesamērīgu administratīvo slogu.

8.1. Vienlaikus Gaso norāda, ka ar šādu papildu prasību izpildi saistītās izmaksas nav iekļautas esošajā tarifu projektā. Tādēļ Gaso lūdz Regulatoru apstiprināt, ka gadījumā, ja šādas izmaksas sistēmas operatoram faktiski radīsies, tās būs iekļaujamās tarifu aprēķinā saskaņā ar Metodikas 23.5 punktu kā izmaksas, kas radušās ārējo normatīvo aktu izmaiņu rezultātā.

Papildus Gaso informē, ka ir sagatavojusi un nosūtījusi Regulatoram atsevišķu vēstuli ar jautājumiem un komentāriem par Vadlīnijās iekļautiem nosacījumiem.

9. Gaso iebilst pret piedāvāto Metodikas 41.² punkta redakciju, kur ārpakalpojumu izmaksu sliekšnis tiek piedāvāts 0.1 procentu no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām, kas ir aptuveni 38 tūkst. EUR apmērā.

Konsultāciju dokumentā Regulators skaidro, ka šis grozījums paredz samazināt administratīvo slogu gan sistēmas operatoriem, gan Regulatoram, vērtējot tarifu projektu. Tomēr nav skaidrs, kā piedāvātais sliekšnis var būt vērsts uz administratīvā sloga samazināšanu gan sistēmas operatoram, gan Regulatoram, ja vienlaikus ar tarifu projekta iesniegšanu Gaso būtu jāiesniedz pamatojošie dokumenti par katru ārpakalpojumu, kura līguma kopsumma pārsniedz aptuveni 38 tūkst. EUR. Gaso vērš uzmanību, ka pat, piemēram, Publisko iepirkumu likumā un tā grozījumos noteiktie līgumcenu sliekšņi nesasniedz 38 tūkst., nemaz nerunājot pat uz Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā noteiktajiem līgumcenu sliekšņiem.

Gaso izprot Regulatora mērķi vienādot tarifu aprēķinu metodisko ietvaru visiem regulētajiem komersantiem, tomēr Gaso vērš uzmanību, ka vienāda procentuālā sliekšņa piemērošana visiem regulētajiem komersantiem, neņemot vērā attiecīgo izmaksu apmēru eiro izteiksmē, nenodrošina samērīguma principa ievērošanu. Šāda pieeja atsevišķiem komersantiem var radīt pienākumu sniegt detalizētu informāciju par salīdzinoši nebūtiskām izmaksu pozīcijām, tādējādi palielinot administratīvo slogu bez samērīga ieguvuma tarifu izvērtēšanas procesā. Tādēļ izmaksu sliekšni būtu lietderīgi noteikt tādā līmenī, kas ļauj koncentrēties uz ekonomiski nozīmīgākajām izmaksām un nodrošina efektīvu regulatīvo uzraudzību.

Gaso jau iepriekš ir sniegusi savus komentārus Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas grozījumu projekta saskaņošanas laikā un uztur iepriekš pausto viedokli. Vienlaikus Gaso pozitīvi vērtē Regulatora sniegto skaidrojumu, ka citās tarifu aprēķināšanas metodikās, ņemot vērā konkrētā regulētā pakalpojuma specifiku, var tikt noteikts atšķirīgs ārpakalpojumu izmaksu sliekšnis, kuru pārsniedzot sistēmas operatoram jāiesniedz izmaksas pamatojoši dokumenti vienlaikus ar tarifu projekta iesniegšanu.

Spēkā esošā Metodika un "Noteikumi par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu" neparedz iesniegt visus izmaksu pamatojošos dokumentus pilnīgi visiem ārpakalpojumiem, neatkarīgi no to

būtiskuma tarifu aprēķinā, bet ārpakalpojumu izmaksu pamatojošā dokumentācija tiek pieprasīta un tiek iesniegta tikai Regulatora pieprasītiem ārpakalpojumiem. Turklāt Regulatoram jau līdz šim ir bijušas tiesības pieprasīt pamatojošus dokumentus jebkuram pakalpojumam. Jau pašreiz tarifu projekta saskaņošanas procesā pieprasītās dokumentācijas apjoms ir būtisks, tomēr tas nesasniedz pat 5% no visas Gaso ārpakalpojumu izmaksu pamatojošās dokumentācijas. Gadījumā, ja iesniegtās dokumentācijas apjoms pieaugs, būtiski pieaugs arī administratīvais resurss, kas nepieciešams informācijas apkopošanai, pārbaudei un sagatavošanai iesniegšanai Regulatoram. Šāds regulējums varētu radīt nepieciešamību piesaistīt papildu darbiniekus vairākās struktūrvienībās, lai nodrošinātu jauno regulatīvo prasību izpildi. Gaso ieskatā tas būtu pretēji Regulatora paustajam mērķim samazināt administratīvo slogu gan operatoram, gan Regulatoram.

Nemot vērā iepriekš minēto, un, lai piedāvātais robežsliekšnis praksē nerada nesamērīgu administratīvo slogu, Gaso lūdz Metodikas grozījumu projektā iekļaut 41.² punktu šādā redakcijā: *“41.² Ja sadales sistēmas operatora pirktā ārpakalpojumu izmaksas pārsniedz 0,5% no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām, sadales sistēmas operators iesniedz minēto izmaksu pamatojošos dokumentus vienlaikus ar tarifu projekta iesniegšanu”.*

Gasos gadījumā šāds sliekšnis būtu aptuveni 190 tūkst. EUR. Salīdzinājumam - AS “Sadales tīkls” noteiktais sliekšnis naudas izteiksmē ir aptuveni 246 tūkst. EUR, līdz ar to Gaso piedāvātais 0,5% sliekšnis no tarifu projektā iekļautajām vidējām ekspluatācijas izmaksām ir uzskatāms par samērīgu, jo tas būtiski nepalielinātu administratīvo slogu, turklāt arī šādā gadījumā naudas izteiksmē tas joprojām būtu zemāks nekā citiem salīdzināmiem regulētiem komersantiem piemērotie sliekšņi.

10. Gaso atzinīgi novērtē, ka Regulators turpina strādāt pie Metodikas Pielikuma - regulatīvā rēķina precizēšanas. Attiecībā uz Metodikas Pielikumu Gaso atkārtoti vērš uzmanību, ka minētās formas lapā *“RP_noslēguma_RR”* aprēķinā joprojām netiek nemta vērā obligātā tarifu projektā apstiprinātā izmaksu efektivitāte, kas rezultātā rada kļūdu, veicot regulatīvā rēķina aprēķinu uz regulatīvā perioda beigām. Gaso gada laikā vairākkārt ir vēršis uzmanību uz to, ka regulatīvā rēķina excel forma nedarbojas korekti un atkārtoti lūdz veikt izmaiņas Metodikas Pielikumā.

Pielikumā pievienojām Metodikas Pielikumu (regulatīvā rēķina formu) kā piemēru, kas apstiprina nekorektu aprēķinu. Pielikumā ievietojām teorētiskas TP apstiprinātās personāla izmaksas 50 tūkst. EUR apmērā, faktiskās izmaksas 40 tūkst. EUR apmērā un izmaksu efektivitātes apmēru 10 tūkst. EUR apmērā (lapā “TP dati”).

Ievadot teorētisko faktisko personāla izmaksu izpildi lapā “TP dati” šūnā L12 tādā pašā apmērā, kā ir tikušas apstiprinātas izmaksas – 40 tūkst. EUR apmērā, rezultātā lapā “RP_noslēguma_RR” redzams, ka regulatīvā rēķina atlikums veidojas nekorekts, t.i. pozitīvs 10 tūkst. EUR apmērā, kas nozīmē, ka operatoram būtu jāatgriež lietotājiem 10 tūkst. EUR, lai gan operators faktiski nav pārsniedzis tarifu projektā apstiprinātās izmaksas, kas bija noteiktas 40 tūkst. EUR apmērā (jau izslēdzot obligāto efektivitāti).

Gasos aicina precizēt Metodikas Pielikuma lapas “6_mēn_1_TP”, “6_mēn_2_TP”, “6_mēn_3_TP”, “6_mēn_4_TP”, “6_mēn_5_TP”:

- a) paredzēt iespēju ievadīt paredzamo nākamo tarifu periodu izmaksu starpību, kas ir noteikta Metodikas 23.¹ punkta 3).apakšpunktā;
- b) koriģēt lapā “6_mēn_1_TP” “K” kolonnas platumu, lai ir iespējams redzēt šūnās ievadītās vērtības pilnā apjomā;

- c) lapā “6_mēn_4_TP” labot šūnas “B18” formātu, lai ir iespējams redzēt pilnu tekstu;
- d) pārskatīt un nodrošināt Pielikuma lapās visās šūnās esošo tekstu redzamību pilnā apmērā.

11. Gaso ierosina pārskatīt Metodikā noteikto sliekšni regulatīvā rēķina atlikuma attiecināšanai uz nākamo tarifu periodu, paredzot vienotu pieeju gan negatīva, gan pozitīva regulatīvā rēķina atlikuma gadījumā. Šādas izmaiņas ir nepieciešamas, lai tarifu pārrēķins nebūtu jāveic gadījumos, kad regulatīvā rēķina atlikums nav būtisks un ietekme uz tarifiem ir minimāla. Šobrīd Gaso izmaksu sliekšnis, kuru pārsniedzot ir obligāti jāpārrēķina tarifi ir ļoti zems - aptuveni 380 tūkst. EUR, un šādu novirzi var ietekmēt pat ne faktisko ieņēmumu vai dabasgāzes zudumu izmaksu svārstības, bet tieši ekspluatācijas izmaksu inflācijas procentuālās izmaiņas, kas tiek salīdzinātas nevis ar faktiskām, bet ar tarifu projektā iekļautām izmaksām.

Nemot vērā iepriekš minēto, Gaso lūdz precizēt:

- a) Metodikas 26.1. punktu izteikt šādā redakcijā “26.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, sadales sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un palielināt šīs metodikas 33. un 34.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ja regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz **3 procentu** no tarifu aprēķinā iekļautajām vidējām tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām”;
- b) Metodikas 26.2. punktu izteikt šādā redakcijā “26.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, sadales sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un samazināt šīs metodikas 33. un 34.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ja regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz **3 procentus** no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām. Ja ir notikušas tiesiskā regulējuma izmaiņas, kas rada būtisku izmaksu pieaugumu nākamajā regulatīvajā periodā, sistēmas operators, lai novērstu tarifu svārstības nākamajos tarifu periodos vai nākamajā regulatīvajā periodā, iesniedzot regulatoram attiecīgu pamatojumu, var neattiecināt pozitīvo regulatīvā rēķina atlikumu vai attiecināt to nepilnā apmērā uz nākamo tarifu periodu”.

12. Gaso lūdz sniegt skaidrojumu, kā praksē kopā ir piemērojami Metodikas 30.¹ punkts un Metodikas 26. punkts.

13. Lūgums līdzīgi kā citās operatoru metodikās, iekļaut Metodikā punktu: “Ja regulatīvā rēķina atlikums uz tarifu perioda sākumu pārsniedz 20% no plānotajiem ieņēmumiem, regulatīvā rēķina atlikumu var attiecināt uz plānoto ieņēmumu korekciju, nākamā regulatīvā perioda ieņēmumu korekciju vai ar kritiskās infrastruktūras attīstību saistītām investīcijām”.

14. Lūdzam skaidrot Metodikā iekļauto 40. punktu.

15. Lai mazinātu administratīvo slogu, lūdzam precizēt Metodikas 41.¹ punktu un izteikt to sekojošā redakcijā: “41.¹ Sadales sistēmas operators izmaksas pamatojošos dokumentus iesniedz vienlaikus ar tarifu projektu, ja tarifu aprēķinā iekļautā izmaksu pozīcija ir palielinājusies vairāk nekā par 10 procentiem, bet ne mazāk kā 10 000 EUR, salīdzinot ar spēkā esošajos tarifos iekļauto izmaksu pozīcijas apmēru.”

Papildinājuma mērķis ir mazināt nesamērīgu administratīvo slogu gan operatoram, gan Regulatoram, jo pretējā gadījumā attiecīgais Metodikas punkts paredz pienākumu iesniegt izmaksu

pamatojošos dokumentus arī par nebūtiskām starpībām, piemēram 15,70 EUR, kā tas ir pozīcijas “Tehniskā atestācija” (konts 7505) gadījumā.

16. Lūdzam sniegt skaidrojumu, kā Metodikas 41.¹ punkts korelē ar Regulatora piedāvāto 41.² punktu.

17. Gaso ierosina iekļaut Metodikā papildus pārejas 50.² punktu šādā redakcijā: *“50.² Metodikas 21.² punktu operators piemēro pirmo reizi, iesniedzot jaunu tarifu projektu, un šis punkts neattiecas uz spēkā esošo regulatīvo periodu, kas ir noteikts līdz 2028. gada 31. decembrim”.*

18. Gaso ierosina iekļaut Metodikā papildus pārejas 50.³ punktu šādā redakcijā: *“50.³ Metodikas 23.8 punktu operators piemēro pirmo reizi, iesniedzot regulatīvo rēķinu par 2026. gadu”.*

Gasos norāda, ka Metodikas ietvaram ir jābūt skaidram, nediskriminējošam, ekonomiski pamatotam un pietiekami elastīgam, lai tas vienlaikus nodrošinātu lietotāju interešu aizsardzību, regulējuma paredzamību, kā arī regulēto komersantu spēju droši uzturēt, efektīvi pārvaldīt un ilgtermiņā attīstīt infrastruktūru. Gasos izteiktie priekšlikumi ir vērsti uz tādu regulējuma pilnveidi, kas mazinātu nesamērīgu administratīvo slogu un saglabātu atbilstošus stimulus izmaksu efektivitātes turpmākai uzlabošanai, neapdraudot sniegtā sabiedriskā pakalpojuma drošību un kvalitāti.

Pielikumā: 1. pielikums_piemērs.

Komerpcilnvarniece
Valdes priekšsēdētāja

Ilze Pētersone-Godmane

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU